

Jeg har mistet for mange kære

På væggen bag Inge Turéll hænger et billede af Onkel Danny. Hun var ellers bange for, at det ville være for sørgeligt at blive ved med at se på ham. Men til morens store glæde lever hendes søn videre i danskernes bevidsthed, selv om det otte år siden, han døde.

Foto: Henrik Holst.

Inge Turéll fortæller om et langt liv med sorger og glæder. Hun elsker livet og er dybt taknemmelig for sit gode helbred. Men tabene af hendes kære er svære at bære for kvinden med den store appetit på livet.

Af Jens Mogensen

- Min mor døde, da hun var 50 år. Min lillesøster da hun var 12. Min mand blev kun 56. Og jeg mistede mine to sønner, der blev 47 og 52 år. Jeg synes, jeg har været lidt uheldig på det område.

Som læser af Villabyerne skulle du egentlig have læst om Inge Turéll, 77, for et par måneder siden. Men dagen inden det aftalte interview, døde hendes søn Ken efter en lang og sej kamp mod lungekræften. Det tog hårdt på Inge Turéll, der naturligvis udsatte interviewet.

Siden da er kræfterne og overskuddet begyndt at vende tilbage, og hun føler sig bedre tilpas for hver dag, der går.

- Jeg har det forholdsvis godt nu. Men det sidder der selvfølgelig endnu. Det kan godt være lidt svært at sove. Da min mand og Dan døde, trøstede jeg mig med, at vi havde haft det så utrolig godt sammen. Det har været lidt anderledes med Ken. Der trøster jeg mig med, at han havde det så slemt de sidste tre år. En mand på 1,90 meter, der vejede 80 kilo var til

sidst svag. Spids. Han vejede kun 56 kilo.

Men trods de svære tab vil Inge Turéll ikke skrive under på, at det værste en forælder kan komme ud for er at overleve sine egne børn.

- Det er så trist, at de er væk. Men jeg er glad for livet. Jeg er så glad for at være rask.

Hold dig væk fra Vangede

Inge Turéll blev født på Nørrebro, hvor hun boede til hun var seks år. Familien flyttede derefter til Hagens Allé i Dyssegård. Inge Turélls mormor havde bygget huset.

- Det var ikke normalt at have hus og bil dengang. Men jeg blev på Hagens Allé omgivet af mennesker for hvem, det var en helt normal ting. Det var meget mærkeligt. Især fordi vi aldrig selv havde særlig mange penge at gøre godt med.

Inge gik på Dyssegårdsskolen og elskede skolen lige fra første klasse til og med realen. Hun ville frygtelig gerne have taget gymnasiet med. Men det var der simpelthen ikke råd til.

I stedet kom Inge på kontor, hvor hun kunne indkassere en månedsløn på 50

kroner om måneden.

Hun fik som ung en forsmag på det Vangede, som hun er så begejstret for og indtil videre har tilbragt 46 år i.

- I det kvarter, jeg boede i, blev Vangede ikke betragtet som et godt sted. Det var stedet for bisserne og ballademagerne. Min mor advarede mig altid: Du kører ikke gennem Vangede hjem! Men det gjorde jeg nu alligevel, siger Inge og griner ved tanken om det næste minde, der trænger sig på.

”

Min mor advarede mig altid: "Du kører ikke gennem Vangede hjem!" Men det gjorde jeg nu alligevel.

”

- Jeg sørgede altid for, at der een gang om måneden var råd til at gå til bal på Gentofte Hotel. Men en dag kunne vi ikke komme ind. Gulvene var nylakerede, og et skilt i vinduet henviste til Vangede Bodega. Vi vidste ikke helt, om det nu også var en god idé. Men vi havde jo festtøjet på. Så vi tog afsted. Vi kom derhen og skulle til at gå ind, da der pludselig kom en stol flyvende ud af vinduet. Så tog vi hjem.

31 år uden at blive uvenner

Inge mødte sin mand, Helmuth, mens hun arbejdede på kontor på Emdrupvej.

- En pige på mit kontor var hele tiden efter mig. Hun sagde, at jeg skulle møde ham. At vi var så ens. Og en dag ringede han så og inviterede mig ud. Vi var sammen lige siden. Og man tror det er løgn, men vi var aldrig uvenner. Vi var sammen i 31 år.

Inge og Helmuth blev gift i 1945. Inge var 21. Helmuth fire år ældre.

Og huset på Hagens Allé kom snart til at opleve barnegråd. Dan var den første. Den berømte digter blev født i 1946. Ken blev født i 1949. Frank så lyset året efter. Anne blev født i 1953 og Sem blev den sidste i 1955.

Og 1955 var året, hvor parret flyttede til Vangede i et rækkehus på Mosegårdsvej. Her voksede ungerne op, og opvæksten inspirerede en af børnene så meget, at det resulterede i en af Danmarks mest berømte bøger. Vangede Billeder.

Dan er her lidt endnu

Inge var Dan Turélls mor. På Inges stuebord ligger Asger Schnacks nye biografi over Dans liv og forfatterskab. På hendes stuevæg hænger billeder af manden med den særlige tone og det karakteristiske udseende. I entreen hænger et billede af Dan, der åbner caféen, der bærer hans navn.

Danskerne har i snart ni år nægtet at lukke den berømte forfatter ud af deres bevidsthed. Og det frygtede Inge faktisk. Hun var bange for, at det ville være for sørgeligt at se ham igen og igen.

Fortsættes side 5

Inge Turéll fortæller...

fortsat fra side 4

Men hun har opdaget, at hendes frygt var ubegrundet. Hun er glad for, at Dan lever videre i ånden hos så mange mennesker.

- Når jeg læser noget, Dan har skrevet, kan jeg høre hans stemme i mit hoved ligesom hvis han stod ved siden af mig. Det er som om, at han er her lidt endnu. Det er jeg så glad for. Det kedelige er, at jeg tror, at Dan havde udviklet sig enormt, hvis han havde fået lov til livet. Vi er alle blevet snydt. Og det er trist.

Tyskere i kælderens

Og vi er tilbage til de tab, Inge har oplevet.

Helmuth døde i 1976 efter han i seks-syv år havde været meget syg af den astma og bronchitis, der havde forfulgt ham siden barndommen.

Han havde været så syg, at Inge som 45-årig måtte finde et job for at få det til at løbe rundt. Og det fandt hun så hos Baltica, som hun roser uden forbehold. Og Baltica satte li-

geledes pris på Inge og hendes arbejde. Arbejdet hjalp Inge i den svære tid efter Helmuths død.

Inge er - og har altid været - en meget aktiv kvinde. Hun går i dag til gymnastik, hun går hver dag lange ture, hun har spillet badminton og hun har cyklet meget. Hun cyklede også hver dag på arbejde til Baltica. Og det var i forbindelse med den faste cykeltur, at hun mødte den næste mand i hendes liv. Ralf Mirans.

Ralf var jøde, og havde været i koncentrationslejr fra han var 13 til 18 år.

- Han var et godt menneske langt ind i sjælen. Men lejren havde ødelagt hans nerver og nogle andre ting, som jeg ikke kender ordet på. Han kunne ikke altid lide, at der kom mennesker. Og det gik mig frygtelig på, at han var jaloux på mine børn.

Inge giver et eksempel. Hun er trist nu, og har for første gang i løbet af interviewet svært ved at få ordene til at hænge sammen.

- Da Dan var meget syg,

spurgte han: "Mor. Kan vi ikke snakke sammen lidt? Bare os to?" Men det kunne jeg ikke dengang. Det ville slå Ralf helt ud. Jeg bliver så ked af at tænke på det. Det er så...! En gang i mellem - når nerverne spillede ham et puds - sagde han, at jeg ikke skulle gå ned i kælderen. Tyskerne lurede dernede.

”
Da Dan var meget
syg, spurgte han:
”Mor. Kan vi ikke
bare snakke
sammen lidt? Bare
os to?” Men det
kunne jeg ikke.
”

Inge skal samle sig lidt for at forklare, hvordan hun kunne holde det ud. Et par dybe vejrtrækninger, og så kommer forsøget på en forklaring:

- Han boede her. Det var ikke meningen. Men han skulle altså vide, at der var ærlige mennesker til. Mennesker, som ville ham godt. Og vi fik da 12 år sammen. Der var gode tider. Men også mange svære. Jeg vidste i lang tid, at jeg en dag ikke kunne mere, siger hun.

Inge bad til sidst Ralf om at

flytte. Det gjorde han, og de har ikke set hinanden siden.

En 45-årig undervandsbåd

Inge arbejdede i Baltica i 16 år. Og så kunne hun ikke udskyde det længere. Hun ville ud at rejse. Og hun har nu oplevet i 25 forskellige lande, siden hun var 62 år. Og hele 20 gange har hun besøgt yndlingsferiemålet, Malta. Da hun stoppede i Baltica, inviterede hun den tætte Turéll-familie, der dengang udgjorde 16 personer, med til tre ugers ferie på Malta.

- Det er et af mine kæreste minder. Og det er de bedste penge, jeg nogensinde har givet ud. Dan nåede lige at være med på den tur, og vi havde det pragtfuldt.

Mine børn var fra 35-45 år. Og de var ikke til at styre. De pjaskede rundt i poolen og legede undervandsbåd. De var børn igen, siger Inge. Og hun griner af turen ned af mindernes allé.

Men hun har ikke svært ved at vende tilbage til nutiden. Det er snart tid til endnu en lang gåtur gennem det Vangede, som hun engang fik besked på at holde sig væk fra.

jens.mogensen@villabyerne.dk